

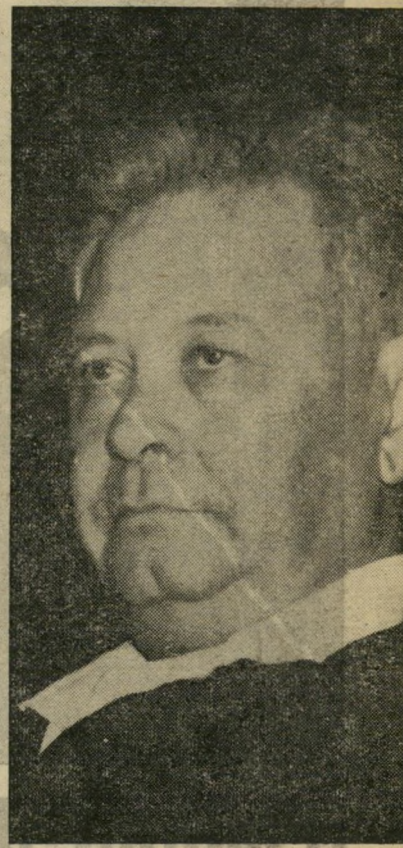
חודשים לפליטים או תשלום פיצויים לאלה שירצו בכך. אם אמנם נאמרו דברים אלה עלידי נאצר, הרי יש בהם בכל זאת משום הסתלקות משניים מתוך שלושת הלאומים של חרטום.

גולדה מאיר, כמינהגה, העלימה לגמרי את הקטע הזה בראיונו של עבד אל-נאצר, והתייחסה רק לקטעים אחרים, פחות חסרי בים. דבריו של כרמל היו בניגוד חותך לדבריה, כאילו נשיא מצרים לא זו מן הלאומים של חרטום, ולמעשה הפריכו אותם לחלוטין.

ההחלפה בנוסח

שה פרמל היה הובר הסנטינוני ביותר, מפני שקפץ בבת אחת מרחק רב ביותר, אך למעשה חלה תווה בכל מערך הכנסת.

כפי שאמר ח"כ מאנשי המועד: "כל אחד נמצא קצת יותר

משה כרמל

רחוק מהסיפוח, וקצת יותר קרוב לשלום, מאשר לפני שלושה חודשי שים."

המערך הכללי שנצטייר היה כלהלן:

- רק דוברי חרות וכמה קיצוניים את-רים (כמו ישראל בן-מאיר מהמפד"ל, סור-קיס מהמערך) נשארו בעמדה סיפוחיסטית קיצונית.
- אנשים שהיו ידועים בציבור כסיפוחיסטים קיצוניים, כמו קלמן כהנא (פא"י), ודויד קורן (מע"י), הכריזו לפתע שהם מוכנים לדבר על החזרת שטחים תמורת שלום.
- אנשים שספסחו על שני הסעיפים, כמו איים צדוק ממע"י, וזו לקראת עמדות ברורות יותר בצד השלום.
- יעקוב חזן נכנע לחץ הפנימי במפ-לגחו, שינה את סיגונו לגבי האומה הפלס-טינית ובטיעו אחרות, אף כי לא שינה את מסקנותיו.
- משה סנה, העומד בפני לחץ דומה במפלגתו שלו, ויתר על הפאתוס הלאומני שסיגל לעצמו לאחרונה.
- היונים של מפלגת העבודה, כמו אלי-הו ששון ואברהם עופר, הרימו את קולם ונקטו עמדות קיצוניות בניגוד מפורש למי-שלת גולדה.

מי שהקשיב לוויכוח כולו בתי-שומת'לב, יצא ממנו בהרגשה כי התלה תווה רבתי במערך המרי-ליטי כולו — וכי המשכו מוכרח

להביא להתפרקות ממשלת הלי-כוד הלאומי

אין ספק שאנשי חרות הרגישו בכך, ומכאן תגובתם הפעבנית המזוהה. מכיוון שגולדה לא אמרה שום דבר חדש, יכלה חרות להתעלם מדובריה הסרק של החלטת מועצת-הבטחון. כאשר יצרה סערה-בצל-חיתמים, היא נתנה למעשה להודעת גולדה משמעות שכלל לא היתה לה.

"בנין יצר מלכות לעצמו, אמר אחד מראשי המערך, כאשר החליטה חרות להימנע מהצבעה. ההמשך היה אופייני למצב החדש. היה צורך להכריז על הפסקה בלתי-רגילה בישר בת הכנסת, כדי שהמערך וגח"ל יוכלו לנהל משאומתן.

גולדה כינסה את סיעת המערך, ושם שררה אווירה ברורה נגד כל ויתור לגח"ל. גולדה נאלצה להס-תגל לאווירה זו.

כאשר נמנעה גח"ל, נוצר מצב בלתי-רגיל. מבחינה משפטית, היתה חרות רשאית להימנע מבחינה מעשית, הרי זה מצב אבסורדי: הסיעה השניה בקואליציה הממ-שלתית הסתייגה בפירוש ממדיניות הממ-שלה בעניין מרכזי.

אי יבוא במקום גולדה?

מבחינה מסויימת, היתה זאת מעין חזרה כללית לקראת ההצגה הגדולה שכתבו בעתיד.

עם גבור ההתערבות הסוביי-טית, אין ספק שישגבר גם הלחץ האמריקאי על ישראל למען "שלום כפוי" — הסכמת ישראל להסדר כרוח תוכנית רוג'רס.

אין ספק כי הרוב במפלגת העבודה ובכנ-סת מתקרב עתה לעמדה האמריקאית — הודעה מפורשת על נכונות לנסיגה, קביעת "מפת שלום", היענות ליוזמות-שלום סכ-רות.

בשלב מסויים תצטרך חרות (עם או בלי הליברלים) לנמוש את הממשלה, או להתכוננת. באותו רגע ייווצר מצב העלול להביא את גולדה להתפטרות — כתוצאה מקביעת קו במסלגת-העבודה שיהיה נוגד את כל אשר היא מייצגת.

כל זה כבר ברור לאנשים המעטים הקוב-עים את המהלכים הפוליטיים — בשעה שהיענות היוםנית עוד מכתירה כתרם לגולדה, זהפופולריות שלה ברחוב עיונה גבוהה.

בישראל קובעת דעת צמרת המפלגה, המצוייה בעניינים — ולא המאמרים הרא-שיים של עיתוני-הערב.

לכן נשאלה השבוע — בשקט אך במילים ברורות — בשיחות פרטיות רבות בוך ראשי המימסד, השאלה: אם גולדה תתפטר, מי יבוא במקומה?

על כך ניתנות תשובות שונות, אך כולן באותו כיוון:

- איש מרכזי במסלגת העבודה אמר לי בלי הסתייגות: פנחס ספיר.
- אישיות חשובה שניה: "או ספיר או דיין". ואחרי רגע של מחשבה: "או ברית בין שניהם, אם דיין יקבע עמדה ברורה למען השלום."
- אישיות וחירה יותר, בעלת עמדת-מפתח: "יחיה מי שיהיה — הוא יצטרך לקבוע עמדה מתור נה יותר מכפי שקבע עד כה. לא יוכל כיום להיבחר שום מועמד שלא יתקבל על דעת המחנה ה"מתון."
- הרמו היה ברור: אפילו ירצו משה דיין או יגאל אלון לתפוס את כס ראש-הממשלה, יצטרך להתחייב למדיניות של יונה.
- בכל מיקרה כזה, תקום הממשי-לה החדשה בלי חרות.
- זה היה המצב השבוע — והוא ממשיך להתפתח בכיוון זה. "זהו תהליך", אמרה אותה אישיות והירה מראשי מפלגת-העבר, דה, "אשר יבשיל במרוצת הזמן."

זהו תהליך של נפילת גולדה מאיר. איש אינו יכול להינבא מתי יסתיים — אך אין עוד שום ספק שהוא נמצא עתה בעיצומו.

במדינה

העם

מלחמת

היום ה-1095

השבוע שוב עמד על הסף ה-5 ביוני, בפעם השלישית מאז מלחמת-ששת-הימים — מלחמה שהגיעה ליומה הפעיל ה-1095. היו, מיד אחרי ששת-הימים, שבועות רבים בהן ניתן היה להבטיח כי מלחמת יוני 1967 אומנם תורשם בהיסטוריה כי מלחמת בוק בת פחות משבוע אחד. אולם, כפי שאמר בשבוע שעבר אהרון כידן, מי שהיה יועצו של ראש-הממשלה לוי אש-כול באותה תקופה: "היינו מבולבלים מדי בשביל לנצל את ההודמנות".

כך באה במקום מלחמת הבזק — מל-חמת ההתשה.

"נתחכמה להם". מנהיגי ישראל לא היו רק מבולבלים ביחס לניצול ההודמנות ההיסטורית לשנות שלום. הם היו מבול-בלים יותר ביחס לשיאיותיהם לעתיד, וגרוע מזה ביחס למציאות המדינית כאן ובעולם. לא התקבלה החלטה לספח את השט-חים. תחת זאת באה מדיניות של "נתח-כמה להם". מדיניות זו, שהוגדרה גם בשם מדיניות העובדות המוגמרות, אמרה: אין צורך להיחפז, אין צורך להציע הצעות. הזמן טועל לטובתנו. העיקר לשבת ב"שטחים, ליצור עובדות קיימות. העולם ית-רגו בשנה הראשונה, הערבים יצקו בשנה השנייה, ובשנה השלישית כולם ישלימו עם נוכחותנו בשטחים.

השבוע, כשהסובייטים לא הסתירו את בכונותם לפעולה צבאית ישירה נגד ישראל, היה ברור עד כמה אוילית מדיניות זו.

יחסים מרחביים

חלוקת הלבנון

בפרבר של בירוח, 12 קילומטרים ממר-כו הבירה הלבנונית, הצטופפו אלפי מפגני-נים. היו אלה, ברובם המכריע, פליטים ש-ברחו מכפריהם שלאורך הגבול עם ישר-אל. הם באו אל מרכז הכת השיעית המוסל-מית, אחת משלוש הכיתות הגדולות בלבנון. מנהיגם הרוחני, שודע עד כה במתינותו האבהית, היה כולו אש ולהבות. "זאת אזהרה אחרונה לבירותי!" קרא. "אם נגור עלינו להיות פליטים — יהיו כל תושבי בירות פליטים!"

הוא נשבע, שאם תוך שבוע ימים לא תמצא הממשלה פתרון לצאן מרעיתו, יתן את ההוראה לעלות על הבירה, להשתלט על ארמונות העשירים.

בין פוריה וישראל. ההפגנה הגדולה התקיימה בהסכמתה של ממשלת לבנון. זו קיימתה, כי בהנהגת איש-חדת המתון יסתיים מצעד הפליטים בקריאות-זעם, שאחריהן יתפורו המפגנים כל אחד לפינתו. בחדאי נראתה הפגנה זו עדיפה על פעולה אלימה יותר, תחת דגלה של מפלגת הכעת.

אלא שהאיש המחונן הפך גם הוא קיצוני.

תחת לחץ ההמונים הנסערים — וכדי לא לפגור אחרי הקיצונים — איים במרד גלוי. אם יתמש איום זה, פירושו חידוש מל-חמת-האזרחים.

לכל הדעות, היתה ממשלת לבנון צריכה להתפרק, נוכח התסיסה. שכן היא מורכבת מנציגי הכיתות היריבות, ולא חולף שבוע מבלי שאנף אחד יתקוף את השני. אולם דווקא המשבר שנגרם עלידי חדי-רת צה"ל לאזור הגבול הדרומי טייה את הסדקים העמוקים בין מרכיבי הממשלה. כי לפתע הובן, שכל חלוקה נוספת ביחסים הפנימיים פירושה — חלוקת הארץ. בשלב ראשון, עלולה זו להיות חלוקה בין נוצ-רים ומוסלמים; בין שמאלנים ופאודליים. אך מעבר לכונה זו ניכסת סכנת חלוקה אחרת: בין יהודות סוריות-פלסטיניות מצד אחד, ויהודות ישראליות מצד שני. הסורים והפלסטינים יתפסו את צפון ה-ארץ ומזרחה; צה"ל יאחז בדרומה. סכנה זו נראתה כה מוחשית, שראש-הממשלה הפור-פלסטיני הודיע כי יצר את צעדיהם של הפלסטינים. סיכויי הצלחתו נראו קלושים ביותר.

טורנטים

העולם הסטרוני

של דני האדום

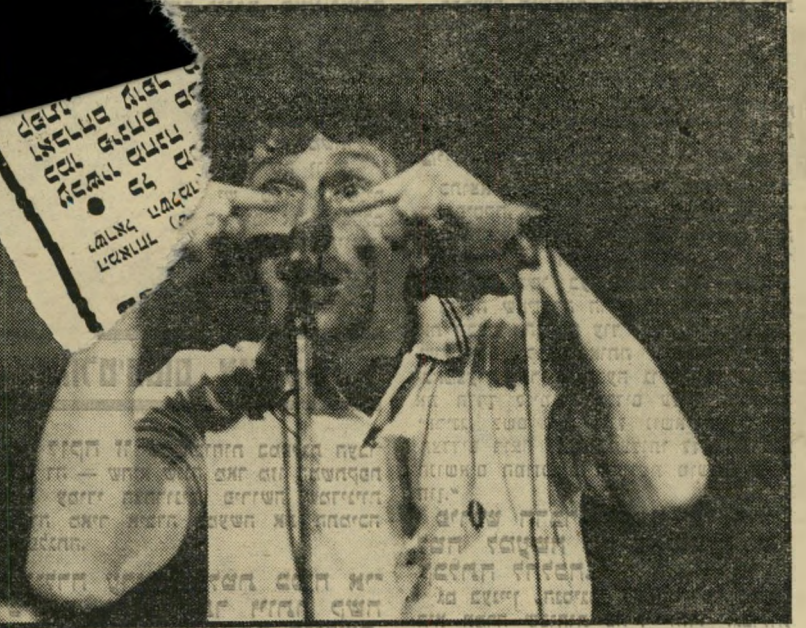
מי שמזמין אורח, רגיל לשלם את הוצ-אותיו. אולם הסתדרות הסטרונטים החליטה השבוע אחרת: היא הזמינה את דני (דני האדום) בנדטיכהן, אך סירבה לשלם את כרטיס טיסתו לארץ.

היה זה סוף אופייני לפרשה מזוהה. רק אחד בא. כאשר החליטה ההס-תדרות להקדיש את יום-הסטרונט השנתי שלה לרעיון השלום, פעלה על פי בקשת משרד-החוק, המנחה מאחורי הקלעים את רוב הפעילות הפוליטית של הסטרונטים.

הרעיון: להוכיח לציבור הסטרונטים ה-עולמי כי הסטרונטים הישראליים רוצים בשלום, בניגוד לטענת אנשי השמאל החדש הקיצוני באירופה.

כדי להגביר רושם זה, נשלחו הזמנות ל-אישי-שלום ידועים במערב ובעולם הערבי. איש מהם לא הופיע, זולת — דני האדום. מדוע בא דני דווקא זה נתברר רק אחרי בואו: הוא רצה לתרום תרומה להגברת כו-חה של קבוצת מצפן העוריה. הסתדרות הסטרונטים נתנה לו את מלוא העזרה לכך. 20 אנשי "מצפן", כאשר התחיל ה-דיון המאראתוני על השלום ביום-הסטרונט, נמנעו כל אנשי ארץ-ישראל השלמה מלהו-פיע. שמואל תמיר בא רק לדיון השני, מפני שהיה עסוק בבוקר במישפטים. הוא נתקבל בהתנגדות חיפה מצד הציבור ה-גדול של הסטרונטים, דיבר למחרת היום בכנסת במרירות על אותם הנמצאים "בין החאשיש והשמאל החדש".

אנשי-השלום מן הגופים השוני-אחרים כידן וחי"כ אברהם עופר פרופסור פורת מקבוצת הפרי-עם השלום, אורי אבנרי ועמוני

דני האדום בירושלים